

Силабус освітнього компоненту ОК 6

(умовне позначення ОК в освітній програмі (ОП))

Освітня програма "Менеджмент"

Рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)

Методи дослідження в економіці і менеджменті

1 (осінній семестр)

Дата створення: 2.04.2021 р.

Викладач: Федотова Ірина Володимирівна, д.е.н., доцент

Кафедра: кафедра менеджменту

Контактний телефон: 050-595-02-08 (моб.)

E-mail: irina7vf@gmail.com

Обсяг освітнього компоненту: 7 кредитів (210 годин)

Короткий зміст освітнього компоненту: Метою є формування в аспірантів аналітичного, конструктивного, творчого мислення та розвиток комплексного уявлення про методологію і технологію проведення досліджень, а також професійних науково-дослідних компетенцій, що забезпечують здатність і готовність аспірантів до самостійного виконання науково-дослідної діяльності в економіці та менеджменті.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні положення та методи дослідження в економіці та менеджменті, принципи планування та технології виконання наукових досліджень, способи і прийоми науково-дослідницької роботи, методи оформлення результатів досліджень та їх використання в практичній діяльності.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- забезпечення аспірантів необхідними теоретичними знаннями та практичними навичками щодо проведення досліджень в економіці та менеджменті, спираючись на новітні наукові підходи та методи досліджень;
- формування компетенцій, необхідних для здійснення науково-дослідницької діяльності з використанням їх в процесі підготовки кандидатських дисертацій;
- отримання системного знання про сучасні методи наукових досліджень в економіці і менеджменті, вміння застосувати ці знання в своїх дисертаційних дослідженнях;
- здатність виявляти і формулювати актуальні проблеми та тенденції, критично оцінювати результати вітчизняних і зарубіжних дослідників з обраної теми;

- володіння методами кількісного і якісного аналізу, моделювання, теоретичного і експериментального дослідження;
- здатність формулювати і перевіряти наукові гіпотези, вибирати і обґрунтовувати інструментальні засоби;
- відпрацювання умінь і навичок організації дослідницької діяльності при роботі з вторинними даними (статистичні дані, звіти урядів і компаній, наукові публікації тощо);
- формування навичок організації самостійної науково-дослідницької роботи і презентації результатів наукових досліджень.

Передумови для вивчення освітнього компоненту: всі дисципліни загальноосвітньої та професійної підготовки магістра.

Компетентності:

Загальні компетентності:

ЗК 1. Формування системного наукового/мистецького світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору;

ЗК 2. Здатність до критичного мислення генерування нових складних ідей, аналізу та синтезу цілісних знань;

ЗК 3. Здатність до організації та проведення оригінальних наукових досліджень;

ЗК 4. Здатність спілкуватись з науковою спільнотою з метою презентації результатів наукових досліджень та їх оприлюднення державною, англійською та/або іншою іноземною мовою;

ЗК 5. Здатність до науково-педагогічної діяльності у галузі управління та адміністрування;

ЗК 6. Здатність діяти на основі етичних міркувань та академічної доброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 1. Здатність до пошуку, обробки та аналізу та узагальнення інформації для проведення самостійних наукових досліджень у сфері менеджменту.

СК 2. Здатність обґрунтовано обирати та використовувати методи та інструменти наукових досліджень у сфері менеджменту.

СК 3. Здобуття глибинних знань з менеджменту, зокрема розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань, критичного аналізу основних концепцій, походження, розвитку та будови організації, здатність їх застосовувати для формування світоглядної позиції, оволодіння науковою термінологією.

СК 4. Набуття універсальних навичок дослідника у сфері менеджменту, зокрема застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, управління науковими проєктами та/або складення пропозицій

щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності.

СК 6. Здатність до впровадження результатів власних досліджень у сфері менеджменту.

СК 7. Здатність планувати і виконувати наукові та прикладні дослідження, презентувати їх результати;

СК 9. Здатність до самостійного опанування новими знаннями, використання сучасних освітніх та дослідницьких технологій у сфері менеджменту.

СК 10. Здатність формулювати задачі моделювання, застосовувати статистичні методи і моделі для аналізу об'єктів і процесів у сфері менеджменту

СК 11. Здатність до комплексного та системного управління діяльністю підприємств автомобільного транспорту в умовах конкуренції.

СК 12. Розуміння теоретичних та методологічних засад, що лежать в основі дослідження проблем у галузі управління підприємствами транспорту, розвитку і вдосконалення транспортної системи України, міжнародних транспортних коридорів, транспортно-логістичних систем.

Результати навчання:

ПРН 1. Формувати системний науковий світогляд, володіти сучасними теоріями і концепціями у сфері менеджменту.

ПРН 2. Організовувати та проводити оригінальні наукові дослідження у сфері менеджменту на відповідному фаховому рівні, досягати наукових результатів, що створюють нові знання для розв'язання актуальних проблем теорії та практики.

ПРН 3. Демонструвати навички самостійного виконання наукового дослідження, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, оцінювати результати автономної роботи і нести відповідальність за особистий професійний розвиток та навчання інших.

ПРН 4. Ініціювати, розробляти та реалізовувати проекти у сфері менеджменту, управляти ними та здійснювати пошук партнерів для їх реалізації.

ПРН 7 Здійснювати критичний аналіз, узагальнювати результати наукових досліджень, формулювати та обґрунтовувати висновки і пропозиції щодо розвитку концептуальних і методологічних знань у галузі менеджменту.

ПРН 9. Обирати та використовувати загально-наукові та спеціальні методи наукових досліджень у галузі менеджменту.

ПРН 10. Здійснювати апробацію та впровадження результатів власних досліджень у сфері менеджменту.

ПРН 11. Діяти на основі етичних міркувань та академічної доброчесності в процесі проведення наукових досліджень, оприлюднення результатів та їх впровадження.

ПРН 12. Ідентифікувати та класифікувати нові задачі в сфері менеджменту за видами економічної діяльності (автомобільний транспорт та логістика), описувати, аналізувати та оцінювати відповідні об'єкти, явища та процеси, обирати оптимальні методи їх дослідження.

ПРН 13. Здійснювати дослідження проблем у галузі економіки транспорту, розвитку і вдосконалення транспортної системи України, міжнародних транспортних коридорів, транспортно-логістичних систем

Тематичний план

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин
1	2	3
1	ЛК 1. Методологічні основи досліджень в економіці і менеджменті	1
	ПР 1. Інформаційна база економічних досліджень	2
	СР 1. Обґрунтування методів і способів при проведенні економічних досліджень	8
2	ЛК 2. Еволюційний та історичний методи як методи дослідження історії економічної думки	1
	ПР 2. Використання якісних методів дослідження	2
	СР 2. Еволюція управлінської думки та основних парадигм менеджменту у світі та в Україні	8
3	ЛК 3. Економіко-математичні методи дослідження в економіці і менеджменті	1
	ПР 3. Економіко-математичні методи дослідження діяльності підприємства	2
	СР 3. Сучасні методи прийняття управлінських рішень в умовах визначеності та невизначеності	10
4	ЛК 4. Економіко-статистичні методи в економічних дослідженнях	1
	ПР 4. Економіко-статистичні методи дослідження діяльності підприємства	2
	СР 4. Методи дослідження динамічних процесів	8
5	ЛК 5. Абстрактно-логічний та експериментальний методи економічних досліджень	1
	ПР 5. Методи прогнозування економічних показників	2
	СР 5. Експериментальна перевірка поведінкових гіпотез	8
6	ЛК 6. Методи функціонально-вартісного аналізу систем та розробки цільових програм	1
	ПР 6. Методи функціонально-вартісного аналізу	2
	СР 6. Кількісні та якісні методи збору та аналізу бізнес-інформації	8
7	ЛК 7. Монографічний та балансовий методи дослідження в економіці та менеджменті	1
	ПР 7. Методи стратегічного аналізу	2
	СР 7. Обґрунтування методів і способів при проведенні	8

	економічних досліджень	
8	ЛК 8. Розрахунково-конструктивний та експертний методи дослідження в економіці та менеджменті	1
	ПР 8. Експертний метод дослідження	2
	СР 8. Методи онлайн-досліджень	8
Разом	ЛК	8
	ПР (ЛР, СЗ)	16
	СР	66
Підготовка до екзамену		30
УСЬОГО за дисципліною		120

Методи навчання, форми та методи оцінювання:

- 1) словесні:
 - 1.1 традиційні: лекції, пояснення, розповідь тощо;
 - 1.2 інтерактивні (нетрадиційні): проблемні лекції, дискусії тощо;
- 2) наочні: метод ілюстрацій, метод демонстрацій
- 3) практичні:
 - 3.1 традиційні: практичні заняття, семінари;
 - 3.2 інтерактивні (нетрадиційні): ділові ігри, тренінги, семінари-дискусії, «круглий стіл», аналіз реальних проблем, метод мозкової атаки.

Розподіл балів з дисципліни

Види оцінювання	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	Усього
Виступ на занятті, участь у дискусії	2	2	2	2	2	2	2	2	16
Захист практичних робіт	3	3	3	3	3	3	3	3	24
Контрольна робота	10				10				20
Індивідуальне дослідне завдання (есе, підготовка презентації)									20
Екзамен									20
Всього з дисципліни									100

Поточний контроль реалізується у формі опитування, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, правильності виконання практичних завдань та розрахунків, у тому числі запланованих на самостійне опрацювання, захист індивідуального дослідного завдання (есе).

Здобувач накопичує бали протягом семестру за виконання завдань, виступи на заняттях, участь у дискусіях, а також за виконання контрольних робіт.

Робота на лекції оцінюється в 2 бали з них:

1 бал – присутність на лекції;

1 бал – активна участь в дискусії, відповіді на запитання лектора, виступ на занятті.

Оцінювання знань здобувача під час практичних занять має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача до виконання конкретної роботи. Практична робота оцінюється в 3 бали, з них:

1 бал – правильність відповідей за темою роботи;

1 бал – правильність розрахунків відповідно до теми практичної роботи, вміння інтерпретувати результати розрахунків відповідно до об'єкту дослідження;

0,5 бали – робота з інтернет-ресурсами та коректний підбір даних для розрахунків;

0,5 бали – якісно оформлений звіт з практичної роботи.

При оцінюванні виконання практичних робіт увага також приділяється якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу).

Передбачено 2 контрольні роботи. Максимальна кількість балів по кожній з них - 10 (в тому числі 5 теоретичних питань по 1 балу і 1 управлінське завдання, що оцінюється відповідно 5 балами при демонстрації належного рівня знань і розуміння теми, виявленні аналітичних здібностей, здатності до системного, логічного і послідовного мислення; 2-4 балів - за умов логічного і послідовного викладу матеріалу та недостатністю або недосконалістю аналітичної частини).

Передбачено написання індивідуального дослідного завдання у вигляді написання есе, у відповідності до проведення власного наукового дослідження з використанням економічних методів (в контексті плану дисертаційного дослідження). Есе оцінюється у 20 балів та за змістом відповідає тематиці наукового дослідження здобувача ступеня PhD. В якості есе може виступати стаття чи тези доповідей, що містять елементи наукового дослідження з використанням різних методів дослідження відповідно до розглянутих тем, підготовка презентації.

Підсумковий контроль передбачає екзамен у вигляді письмової роботи. На екзамені максимальна кількість балів - 20. При цьому максимальна оцінка за тестову частину складає 10 балів (0,5 бали за вірну відповідь). Максимальна кількість балів за завдання практичної частини складає 10 балів.

*Критерії оцінювання знань здобувачів освіти на екзамені
при вирішенні практичної частини*

Оцінка	Критерії
10 балів	завдання виконано вірно, якісно оформлено, наведено повне обґрунтування проведених розрахунків та економічні висновки.
9 балів	завдання виконано повністю, проте не наведено обґрунтовано доцільність використання того чи іншого статистичного інструментарію чи відсутні економічні висновки за результатом розрахунків
8 балів	завдання виконано повністю, проте є несуттєві неточності в розрахунках чи відсутні коментарів до розрахунків та висновки
6 – 7 балів	завдання виконано вірно наполовину: проведено лише частину розрахунків.
3 – 5 балів	завдання вирішено невірно, але деякі етапи наведено вірно
1 – 2 бали	здобувачем розроблено формальний вид методу чи моделі або наведено необхідну формулу розрахунку

Максимальна кількість балів в цілому за дисципліною становить 100 балів. Студент отримує оцінку за дисципліною при накопиченні мінімального порогу в 60 балів.

Політика курсу:

- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (змішана форма навчання) за погодженням із керівником курсу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- всі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_dob_roch_1.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_85_1_01.pdf), «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ»

Рекомендована література:

1. Антошкіна Л.І., Стеченко Д.М. Методологія економічних досліджень : підручник. Київ : Знання, 2015. 312 с.
2. Бізнес-аналітика багатовимірних процесів: навчальний посібник / Т. С. Клебанова, Л. С. Гур'янова, Л. О. Чаговець, О. В. Панасенко, О. А. Сергієнко. Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 292 с.
3. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
4. Василенко О.А., Сенча І.А. Математично-статистичні методи аналізу у прикладних дослідженнях: навч. посіб. Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2011. 166 с.
5. Вітлінський В.В., Терещенко Т.О., Савіна С.С. Економіко-математичні методи та моделі оптимізації: навч. посібник [Електронний ресурс]. К. : КНЕУ, 2016. 303 с.
6. Ганін В.І., Гурова К.Д. Економічний аналіз: методологія, організація, методика, практикум. Навчальний посібник для здобувачів вищої освіти. Харків: Видавництво Іванченка ІС, 2019. 329 с.
7. Гармаш А.Н., Орлова И.В. Математические методы в управлении: Учебное пособие. М.: Вузовский учебник: НИЦ ИНФРА-М, 2018. 272 с.
8. Грабовецький Б. Є. Методи експертних оцінок: теорія, методологія, напрямки використання : монографія. Вінниця : ВНТУ, 2010. 171 с.
9. Гуторов О.І. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібник. Х.: ХНАУ, 2017. 272 с.
10. Економіко-математичні методи та моделі: Навчальний посібник / за заг. редакцією Мацкул В.М. Одеса: ОНЕУ, 2018. 404 с.
11. Економіко-статистичне моделювання: навч. посібник / В.П. Кічор, Р.В. Фещур, А.І. Якимів, С.Б. Копитко; за ред. В.П. Кічора. Львів: Растр-7, 2017. 350 с.
12. Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація) : навч. посібник / за ред. Мазаракі А.А. Київ: Нац. торг.- екон. ун-т, 2011. 296 с.
13. Костинець Ю.В. Бізнес-аналітика в економіці, фінансах, маркетингу та управлінні: навч. посіб. / С. А. Єрохін, М. М. Єрмошенко, І. Ю. Штулер, Ю. В. Костинець. К.: Національна академія управління, 2020. 408 с.
14. Кузьмичов А.І. Ймовірне та статистичне моделювання в EXCEL для прийняття рішень. Навч. пос. / Кузьмичов А.І., Бишовець Н.Г., Куценко Г.В., Омецинська Н.В., Юсипів Т.В. К.: Видавництво Ліра-К., 2020. 200 с.
15. Корхін А.С., Турчанінова І.Ю. Моделювання економіки: навч. пос. М-во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. заклад «Нац. гірн. ун-т». Д.: ДВНЗ «НГУ», 2016. 104 с.

16. Організація і методика економічного аналізу: навч. посібник / Т.Д. Косова, П.М. Сухарев, Л.О. Ващенко та ін. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 528 с.
17. Основи економічного аналізу: навч.-метод. посібник / В.М. Микитюк, Т.М. Паламарчук, О.П. Русак [та ін.]; за ред. В. М. Микитюка. Житомир: Рута, 2018. 440 с.
18. Применение функционально-стоимостного анализа в решении управленческих задач: учебное пособие / под ред. В.В. Рыжовой. М.: ИНФРА-М, 2013. 245 с.
19. Солдатова С.Э., Лукьянова Н.Ю., Чеглакова Л.М. Методы исследований в менеджменте: учеб. пособие. М.: ДиректМедиа, 2014. 342 с.
20. Станкус Т. Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі на рівні місцевих бюджетів . Х. : Фактор, 2017. 128 с.
21. Федотова І.В. Теоретико-методологічні засади управління життєздатністю підприємств автомобільного транспорту: монографія. Харків: ФОП Бровін О.В., 2020. 420 с.
22. Applied Statistics for Business and Economics / Ed. Leekley R.M. CRC Press, 2019. 496 p.
23. Bell E., Bryman A., Harley B. Business Research Methods / Fifth Edition. Oxford University Press, 2018. 688 p.
24. Fedotova I., Kryvoruchko O., Shynkarenko V., Vocharova N., Sotnychenko L., Dimitrakieva S. Using the elements from a fuzzy sets theory in the process of diagnosing the loyalty of consumers of motor transport services. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies. Control processes*. 2019. Vol. 3/3(99). P. 39–49.

Додаткові джерела:

1. Дистанційний курс:
<https://dl.khadi.kharkov.ua/course/view.php?id=1275>
2. Національна бібліотека України ім. Вернадського. URL:
<http://www.nbuv.gov.ua/node/901>
3. Освіта.ua. Менеджмент. URL:
<https://osvita.ua/vnz/reports/management/>
4. Центр фінансово-економічних наукових досліджень. Бібліотека.
URL: http://www.economics.in.ua/p/blog-page_45.html
5. Навчальні матеріали онлайн. URL:
<https://pidru4niki.com/menedzhment/>; <https://pidru4niki.com/ekonomika/>
6. TRADING ECONOMICS. URL: <https://tradingeconomics.com>
7. Офіційний сайт державної служби статистики України [Електронний ресурс]. URL: <http://ukrstat.gov.ua>
8. Офіційний сайт департаменту статистики Організації Об'єднаних Націй [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://unstats.un.org/unsd/default.htm>
9. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку та торгівлі

України. URL: <http://me.kmu.gov.ua>

10. Офіційний сайт Національного банку України. URL:
<http://www.bank.gov.ua>

11. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://web.worldbank.org>

12. Офіційний сайт Світового економічного форуму. URL:
<http://www.weforum.org>

13. Офіційний сайт Статкомітету СНД. URL: <http://www.cisstat.com>

14. Офіційний сайт Фонду миру. URL: <http://www.fundforpeace.org/global>

15. Асоціація Українських Банків. URL: <http://aub.org.ua>